

Opschrift

Vergadering van 15 april 2020

Nummer: 2020_MV_00118

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Mieke Bouve: Afstandsonderwijs

Raadslid(-leden):

Mieke Bouve - Open Vld

Bevoegd: Elke Decruynaere

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Honderd procent zeker is het nog niet, maar wellicht blijven de scholen na de paasvakantie dicht.

Dat de druk op gezinnen na de vakantie zal vergroten, staat in de sterren geschreven. Want vanaf dan krijgen de scholen de expliciete instructie om nieuwe leerstof aan te brengen via het principe van ‘preteaching’.

En daar wringt het schoentje, afstandsonderwijs is nadelig voor elk kind, maar vooral voor kinderen uit kwetsbare gezinnen.

Al bijna drie weken proberen leerkrachten in heel Vlaanderen om alle leerlingen te bereiken met lesopdrachten en herhalingsoefeningen.

Verschillende kinderen hebben geen laptop of zitten in een thuissituatie die leren sowieso niet toelaat. Bepaalde ouders zijn heel moeilijk te bereiken.

Volgens cijfers van armoede-expert Wim Van Lancker (KUL) vindt 12 % van de Belgische jongeren onder de 15 jaar geen geschikte plek in huis om te studeren of huiswerk te maken.

Vraag:

Kan er een inschatting gemaakt worden van hoeveel kinderen men denkt niet te kunnen bereiken en uit de boot dreigen te vallen ?

Wat is het plan van aanpak om de gezinnen die men moeilijk kan bereiken, toch te betrekken ?

Zijn de leerkrachten voldoende voorbereid op de nieuwe situatie om nu les te geven via afstandsonderwijs ?

Aangezien er geen klasinteractie is, kan de leerkracht niet nagaan of de leerling aan het opletten is of niet. Hoe zal men dit aanpakken ?

Antwoord

16 april 2020

Ik mocht op de commissie talrijke vragen ontvangen vanwege de raadsleden van de verschillende fracties, rond de impact van de corona-omstandigheden op het onderwijs in onze stad. Ik groepeer de vragen en formuleer hieronder mijn antwoorden.

Eerst: wat deden we tot nu om het contact met de leerlingen via de digitale kanalen warm te houden? En daarna wat is er gebeurt om hen op andere manieren te bereiken?

In samenwerking met Digipolis (met dank aan collega Sofie Bracke) worden leen-laptops en leen-tablets verdeeld in het lager onderwijs. Deze werking is complementair aan de actie van minister Weyts, die 10.000 laptops wil verdelen in het secundair onderwijs.

De oproep voor het basisonderwijs (zowel voor de laptops als voor het internet) en de verdeling verloopt netoverschrijdend via de scholen. We hebben het mandaat gegeven aan de scholen om de inschatting van de noden te maken. We hebben het eerst in kaart gebracht én de scholen aangemoedigd om hun eigen materiaal uit te lenen. Verder zijn er ook PC-klassen open, zodat leerlingen ook daar kunnen werken.

In Gent focussen we op het lager onderwijs (wegens de Vlaamse actie op vlak van secundair onderwijs). In de eerste fase werden er reeds net geen 150 toestellen verdeeld voor het zesde leerjaar. We hebben daar de prioriteit gelegd omdat de overgang van het zesde leerjaar naar het eerste middelbaar zeer belangrijk is. Maar we hebben verder gewerkt en ondertussen zijn er 530 bijkomende toestellen beschikbaar, met 20 als buffer voor toestellen die niet voldoende zouden functioneren. In totaal zullen we dus 680 toestellen verdeeld hebben.

Het gratis internet verloopt via Proximus en Telenet. Telenet liet weten dat er momenteel voor Stad Gent en zijn scholen een kleine 2.000 toegangscodes werden verdeeld. Ook dit verliep via de scholen omdat zij hun leerlingen het best kennen.

Op dit moment kunnen we elke vraag die we kregen vanuit het lager onderwijs beantwoorden, de vragen van het kleuteronderwijs jammer genoeg niet. Of nog niet? Ik

las immers in de krant van dinsdag dat minister Weyts naast de leerlingen van het secundair onderwijs mogelijks ook laptops zal voorzien voor leerlingen van het zesde leerjaar. We moeten dat goed opvolgen, want misschien biedt dit nieuwe perspectieven (de Gentse toestellen komen eventueel vrij als ze vervangen worden door Vlaamse toestellen). Ik gaf alvast de opdracht om ook de scholen die tot nu toe niet reageerden op de oproep, te bevragen.

Dit is alvast een uniek en zeer belangrijk project dat we in Gent op poten hebben gezet. Een mooie samenwerking tussen het Onderwijscentrum en Digipolis.

Een ander initiatief van het Onderwijscentrum is het project "Online hulp bij schoolwerk, in Coronatijd": aan dit initiatief kunnen de vrijwilligers van "Hulp bij huiswerk op de computer" en de vrijwilligers die normaal gezien studieondersteuning bieden, deelnemen.

Ook niet te vergeten: de IT coördinatoren van de scholen draaien overuren! Let wel: zowel de budgetten als de omkadering van scholen zijn hier niet op voorzien. Hun Vlaamse budgetten zijn niet groot. Binnen het Stedelijk Onderwijs Gent wordt volop ingezet op ondersteuning en de vlucht vooruit. Ik vernam vandaag dat alle gestelde vragen konden worden behandeld. Binnen het Stedelijk Onderwijs wordt via de ICT-coördinatoren in de scholen de vinger aan de pols gehouden om leraars te helpen. Ook pedagogisch is er begeleiding vanuit de pedagogische begeleidingsdiensten.

Wat gebeurt er om ook leerlingen op alternatieve manieren te bereiken, leerlingen in een meer kwetsbare situatie?

Er wordt heel wat (studie)materiaal per post of via levering (bv. door de brugfiguur) tot bij de leerlingen gebracht, of men kon het afhalen op school. Hele schoolteams worden daarvoor ingezet: leerkrachten, leerlingenbegeleiders, directies en brugfiguren. We kunnen hier spreken over een "schooldeliveroo".

Er zijn heel wat voorbeelden van goede praktijken in het Gents Onderwijs. Om er enkele te noemen:

- De brugfiguren van het Onderwijscentrum verdeeld zo'n 1.500 pakketten, met knutsel- en leesmateriaal.
- Er waren contacten met ouders en leerlingen via een gesloten Facebook-groepen of Whatsapp;
- Sommige leerkrachten sturen dagelijks een berichtje via SMS (om ook het Nederlands te blijven stimuleren);
- Sommige scholen maakten tassen beschikbaar met een prentenboek, een zoekboek, een informatief boek, een boek in de thuistaal, een pennenzak met basismaterialen, wat tekenpapier,...

- Nog een voorbeeld: voor het Stedelijk Onderwijs werden er door een samenwerking met zes uitgeverijen en boekensite.gent deze week 570 leesboeken geschonken en aan huis geleverd aan kinderen, om hun leesplezier te prikkelen.
- Er waren leerkrachten die elke dag via Facebook een video met een challenge postten (vb. de demonstratie van een recept, sporten, yoga, knutselen, ...).

Nog een andere manier van het bereiken van leerlingen over de netten heen: de noodopvang tijdens de paasvakantie is er ook voor kinderen met moeilijke thuissituaties. Onze diensten en scholen hebben actief ingezet (o.a. via brugfiguren en vzw Jong) op toeleiding en het resultaat is er: van 250 kinderen in noodopvang voor de paasvakantie, gingen we naar 575 kinderen in noodopvang tijdens de vakantie.

Wat zijn nu de scenario's voor de komende weken (nieuwe leerstof, verdere ondersteuning op afstand, examenperiode, noodopvang op school, enz.)?

Ik betreur het dat er vóór de paasvakantie geen duidelijkheid was of de scholen na de vakantie opnieuw zouden kunnen opengaan. Leerkrachten gingen het verlot in met de opdracht zich voor te bereiden op 2 scenario's. We weten intussen wat het geworden is voor de komende weken; er zal noodopvang zijn én er zal les gegeven worden onder de vorm van pre-teaching op afstand.

Er blijven nog veel vragen waar Vlaanderen antwoorden op moet geven. Of en hoe er bijvoorbeeld examens zullen kunnen doorgaan, is nog niet bekend. Belangrijk: we moeten verwarring en onduidelijkheid vermijden. Het is belangrijk dat er duidelijkheid is en dat men goed weet wat er verwacht wordt.

Op niveau van de Stad werken we aan een stadsbreed relanceplan, dat economische, maar ook sociale aspecten omvat. Er is dan ook een budget gereserveerd om scholen zeer concreet bij te staan tijdens het resterend deel van het schooljaar, maar ook in de zomervakantie als voorbereiding naar volgend schooljaar. Dit wordt samen met de onderwijsnetten verder uitgewerkt.

Wat met pre-teaching?

De scholen van het Stedelijk Onderwijs worden hierin ondersteund door hun pedagogische begeleidingsdienst: wat is pre-teaching wel en wat niet, een stappenplan om een leermoment vanop afstand op te zetten, ook richtlijnen aan scholen over hoe ze het afstandsonderwijs kunnen coördineren.

Ze worden ook ondersteund door OVSG, de onderwijskoepel, die klaar staat om te antwoorden op vragen, maar die ook zelf heel wat ondersteunend materiaal en lesmateriaal heeft ontwikkeld. Ook Klascement, een lesmaterialendatabank van het

Vlaams Departement Onderwijs en Vorming, bevat intussen heel wat materiaal waar leerkrachten mee aan de slag kunnen.

We beslisten in Gent bewust om de noodopvang tijdens de paasvakantie niet met leerkrachten te organiseren, maar deden beroep op de Dienst Kinderopvang. Op die manier konden leerkrachten, naast wat genieten van hun verlof, zich ook volop voorbereiden op die pre-teaching-opdracht. Daarom een zeer grote dank je wel aan de 250 medewerkers die dit mogelijk maakten, dat is een uniek Gents verhaal.

Voor de leerkrachten was de paasvakantie broodnodig: om even op adem te komen (onderschat de druk van de afgelopen weken op hen ook niet) en om de leerkrachten, die van de ene dag op de andere hun werkwijze volledig hebben moeten aanpassen, de mogelijkheid te geven om zich voor te bereiden op wat na de vakantie komt, rekening houdend met (toen nog) beide scenario's.

Kan er een inschatting gemaakt worden van het aantal kinderen dat niet bereikt wordt?

Het is heel moeilijk om hier voor alle scholen van alle netten en alle niveaus een juist beeld op te krijgen.

Binnen het Stedelijk Onderwijs merken we dat dat beeld varieert: van school tot school, van leerkracht tot leerkracht en van week tot week. Zo bleek bijvoorbeeld dat het bereik tussen week 1 en week 3 alvast in één school was afgenomen.

Maar ik ben het ermee eens dat het van belang is dat scholen een duidelijk beeld krijgen op welke leerlingen ze wel en welke ze niet bereiken. Daarom wil ik daar met de scholen afspraken rond maken. Evenwicht is hierbij belangrijk. Want tegelijkertijd wil ik ook de leerkrachten niet teveel extra planlast opleggen door hen voortdurend te laten rapporteren. We gaan daarover in gesprek met de scholen en ik hoop op die manier een pragmatische oplossing te vinden.

Er waren vragen rond hoe de communicatie tussen scholen en leerlingen de voorbije weken verliep.

In de stedelijke basis- en secundaire scholen werden voor de paasvakantie veel verschillende media gebruikt. In de basisscholen ging dat over Whatsapp, Bingel, Questi, Kweetet, Skype, Zoom, Facebook en MS Teams. In onze secundaire scholen gebruikte men vooral smartschool, MS Teams en Whatsapp.

Heel veel goede wil, maar van ouders, leerlingen en leerkrachten kwam al snel de vraag naar een meer gecoördineerde aanpak. De keuze viel op MS Teams, en de ICT cel maakte voor alle stedelijke scholen verschillende groepen aan, zodat niet ieder dat voor zich moet doen. Een rapportje van de ICT-cel over het gebruik van MS Teams door de

leerkrachten toont dat er in de week voor de paasvakantie een zeer grote toename kon vastgesteld worden van de activiteit van onze leerkrachten op het platform.

Het is dus heel belangrijk om de zaken op niveau van de school gecoördineerd aan te pakken. Ook op het niveau van het schoolbestuur zullen we een aantal richtlijnen meegeven om zo te coördineren voor al onze scholen, rekening houdend natuurlijk met hun verschillen in leeftijd, studierichtingen en pedagogische projecten.

Voor kleuters ligt de nadruk vooral op contact houden en taalverrijking. Voor basisonderwijs is lezen zeer belangrijk. Voor secundair onderwijs vormen vooral de praktijkvakken een grote uitdaging. We gaan aan de scholen vragen om de oefening te maken van wat noodzakelijke leerstof is en wat niet. We gaan van elke school een plan vragen.

Hoe verloopt het lesgeven van op afstand?

Tot dusver was contact houden de eerste prioriteit. Dat was op zich al een grote uitdaging, want we hebben het natuurlijk over heel uiteenlopende doelgroepen, van kleuterschool tot deeltijds onderwijs over onthaalklassen voor nieuwkomers. Er zijn heel wat uitdagingen geweest!

In tweede instantie zijn leerkrachten aan de slag gegaan om de leerstof bij de leerlingen te onderhouden. Deze manier van werken is nieuw voor iedereen en heeft dus ook wat tijd nodig. Maar mijn aanvoelen is dat er heel veel gebeurt op de scholen en dat leerkrachten elkaar ook vinden en steeds beter georganiseerd geraken. Dat is een goede zaak, en het zal ook nodig zijn, zeker nu ze moeten starten met pre-teaching.

In onze richtlijnen aan scholen zullen we ook vragen een gedifferentieerde aanpak en stappenplan uit te werken voor leerlingen die vlot bereikt werden (en mee zijn) en leerlingen die uit de boot dreigen te vallen. Voor secundaire scholen zullen we ook werken met weekroosters, zodat we zicht hebben op de haalbaarheid voor de leerlingen.

Verder wil ik bekijken met de scholen of er een mogelijkheid is tot pre-teaching op school (in combinatie met de noodopvang) voor een beperkte groep. Dit zou een antwoord kunnen zijn voor de leerlingen die thuis bv. geen plaats hebben om hun huiswerk te maken.

We mogen ook de inzet van de zorgcoördinatoren en ondersteuningsteams niet vergeten. Ook deze mensen doen hard hun job.

Tot slot, wat ook belangrijk is, is de oudercommunicatie. Ook daar gaan we aandacht voor hebben zodat ouders goed weten wat van hen en hun kind verwacht wordt. En daar spelen onze brugfiguren een zeer belangrijke rol in.
